

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

1
2024

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 968 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 7-fevralda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyea Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsiyalarning roli va ahamiyati.....	10
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Zaynutdinova Umida Djalolovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda konseptual, ilmiy, innovatsion yondashuvning zarurati	16
Gulnora Abdurahmonova	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyotga o'tish muammolari va uni bartaraf etish yo'llari	22
S. R. Topildiyev	
Milliy strategik maqsadlar: ekologik va bojxona boshqaruvi mexanizmlarining maqbul kombinatsiyasi	28
Muratova Shohista Nimatullayevna	
Green Economy in Tourism in Uzbekistan	32
Alieva Makhbuba Toychievna	
Инновационные подходы в сельском туризме: "Зеленые маршруты"	36
Голышева Елена Вячеславовна	
Mamlakatimizda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirish strategiyasining ustuvor yo'nalishlari	42
Vaxabov Abduraxim Vasikovich, Nazarov Nazirjon Narzilloevich	
To'qimachilik sanoati korxonalarini barqaror rivojlantirish omillari.....	47
A.Yu. Mardanov	
Turizmni qayta jonlantirish strategiyasini ishlab chiqishda turizmni rejalashtirishning istiqbollari.....	52
A'zamov Saidakbarxon Avazxon o'g'li	
O'zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishi asosida barqaror rivojlanishga erishish	57
Abdullayev Elyorbek Odiljon o'g'li	
Barcha tadbirkorlik subyektlariga teng raqobat sharoitini yaratishda soliq imtiyozlarining o'rni	62
Akbarov Akmalxon Akrom o'g'li	
Turistik hududlarning barqaror rivojlanishini baholash metodologiyasida integral baholash ko'rsatkichlarini aniqlashning nazariy jihatlarini.....	66
Asraqulov Abduraxmon Sultonovich	
Iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda "yashil" iqtisodiyot va uning ayrim masalalari	70
Axunova Shoxistaxon Nomonjanovna, Sultonova Gulbaxor Shoxnazimovna	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligi faoliyatining nazariy tamoyillari va o'ziga xos xususiyatlari	74
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich	
Mintaqa iqtisodiyotida agrar soha samaradorligini oshirishning ahamiyati.....	78
Butanova Dilnoza Rustamovna	
Global krizislar va ularning turizm iqtisodiyotiga ta'siri.....	83
Hallakova Barnoxon bahodirjonovna	
Agroturizm faoliyati rivojlanishining xorijiy tajribalari va ularda faoliyatni rivojlantirish modellarining qo'llanilishi.....	95
Husanboyev Sadafbek Yorqinjon o'g'li	
Yashil iqtisodiyotni kreditlashda banklarning o'rni.....	101
Ibragimova Sevara Muxamedjan qizi	
Qurilish materiallari sanoati korxonalari samaradorligini baholash masalalari	104
Isayev Jakhongir Muzaffarovich	
Iqtisodiyotni islomiy moliya tamoyillari asosida moliyalashtirish amaliyotini joriy etish istiqbollari	110
Kasimov Baxtiyor Usmanovich	
Oziq-ovqat sanoatida tadbirkorlik faoliyatini tashkil etishning iqtisodiy mexanizmi.....	113
Mahamatova Maftuna	
Turizm xizmatlar bozorida raqobatbardoshlik ko'rsatkichlarini takomillashtirish imkoniyatlari.....	119
Nurfayziyeva Mohinur Zayniddinovna	
Islom moliyalashtirish xizmatlari asosida kichik va o'rta biznesni moliyalashtirish usullari.....	124
Said Po'latov Maxamedovich	
Using Innovative Technologies in Hotels as a Factor of Sustainable Development of Tourism Industry	128
Sayfutdinov Shuxratjon Sultonovich, Egamberdiyev Sirojiddin Sattor o'g'li	
Dorivor o'simliklar yetishtirishning dunyo mamlakatlari iqtisodiyotidagi o'rni va xalqaro bozor savdosida prognozlar.....	135
To'xtabayev Jamshid Sharofiddinovich, Maftuna Ermatova Arslonbek qizi	

O'zbekistonga turistlar tashrifini ko'paytirishda raqamli texnologiyalarning o'ri	142
Toshmurod Kulmanov	
Agrobiznesni moliyaviy quvvatlash va rivojlanish istiqbollari	147
Tursunova Dilnavo Islomovna	
Oziq-ovqat bozorini qandolat mahsulotlari bilan to'ldirishda marketing strategiyalaridan foydalanishni takomillashtirish	150
Azlarova Munira Muxammad-Amin qizi	
Yoshlar turizmini rivojlantirish holati va uni takomillashtirish yo'llari	159
Allayor Norboyev Ismoilovich	
Biologik aktivlarni baholashning uslubiy jihatlarini takomillashtirish	162
Boltayev Abror Sayitmuradovich	
Agrosanoat ishlab chiqarishida innovatsion jarayonlarni tadqiq qilishga uslubiy yondashuvlari	168
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich	
Suv resurslaridan samarali foydalanishda suv solig'ining ahamiyatini oshirish	174
Ikramov Nuriddin Kamolitdinovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida innovatsiya va innovatsion faoliyat bilan bog'liq tushunchalarining nazariy masalalari	179
Mamayunus Qarshibayevich Pardayev, Temur Olimovich Mamayunusov	
Aglomeratsiya iqtisodiyoti – Aglomeratsiya iqtisodiyoti – hududiy rivojlanishni harakatlantiruvchi omili sifatida	185
Raximbayev Akmal Azatboyevich	
Korxonalarni boshqarish samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish mexanizmlari	190
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
Globalashuv sharoitida turizm sohasida innovatsion faoliyatni rivojlantirishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish	195
Salimov Dilshodbek Davronovich	
To'qimachilik sanoat korxonalarida marketing strategiyasi	199
Tillyaxodjayev Azizxon Aloxonovich	
Oziq-ovqat sanoati korxonalari raqobatbardoshligini oshirish yo'llari	203
Nilufar Umarova	
O'zbekistonda transport xizmatlari ko'rsatilishi tahlili	207
Xasanov Sarvar Ulug'bek o'g'li	
Agrar sektorga jalb qilingan investitsiyalarning sohadagi intensiv iqtisodiy o'sishga ta'sirining tahlili	213
Yangiboyev Sirojiddin Jo'ramurodovich	
Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlarda auditning xalqaro standartlarini qo'llash xususiyatlari	220
Meliyev Isroil Ismoilovich	
Raqamli bank xizmatlarini yanada takomillashtirish: muammolar va yechimlar	227
Melikov Otabek Maxmadiminovich	
Innovatsion iqtisodiyotda inson kapitalining tutgan o'ri	232
Abdikarimov Islombek Ibragimovich	
Kimyo sanoati korxonalarini boshqarish modellariga oid zamonaviy tajribalar	237
Avulchayeva Feruza Djurakuziyevna	
Задачи предмета “русского языке” на современном этапе	243
Адилова Солияхон	
Tijorat tashkilotlarining investitsiya faoliyati	247
Farhod Mahmudovich Tirkashyev, Asomiddinov Husan Asomiddin o'g'li	
Korrelyatsion-regression tahlil orqali turizm xizmatlari samaradorligini oshirish mexanizmlari	252
Gapparov Azim Qayumovich	
O'zbekistonda monetizatsiya darajasi va uni makroiqtisodiy ko'rsatkichlarga ta'siri	258
Isayev Atabek Djurabayevich	
Prospects for the Development of Bond Circulation in the Capital Market	266
Jurabek Sobirov	
Ta'lim xizmatlari bozorida oliy ta'lim muassasalarining rivojlanish holati tahlili	270
Kuldashev Sherzod Alimardonovich	
Iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish va ularning barqaror iqtisodiy o'sishdagi roli	276
Mamadiyoroza Dilorom Ravshon qizi	
Surxondaryo viloyatlarning marketing salohiyatini shakllantirish holati tahlili	280
Mamadjanova Tuyg'unoy Axmadjanovna	
Improving Internal Control System	287
Mexmonaliyev Ulug'bek Erkinjon o'g'li	

Oliy ta'lim xizmatlarini targ'ib qilishda OTMlar veb-saytlari samaradorligini oshirish.....	291
Musayev Bekjon Shukurilayevich	
Korxonaning narx-navo tizimi va narx siyosatini tahlil qilish	298
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilhomovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tibbiyot sohasini moliyalashtirish istiqbollari.....	302
Muxammadiyev Ramz Zoirjon o'g'li	
Xizmatlar ko'rsatish subyektlarida biznes-modellarining raqamli transformatsiyalashuv konsepsiyalari.....	306
N. B. Yahyoxonov	
Mikromoliyaviy xizmatlar ko'rsatuvchi kredit tashkilotlarining samaradorligiga ta'sir etuvchi omillarning ekonometrik tahlili.....	311
Nazarova Muslima Nazarovna	
Sanoat korxonalarida aylanma mablag'lardan foydalanishning ilmiy-amaliy jihatlarini.....	317
Nurmatov Mirzaakbar Mirzaaliyevich	
Biznesni yuritishda korxonalararo integratsion jarayonlarni rivojlantirish masalalari.....	322
Olimova Nodira Xamrakovna	
O'zbekistonda turizmni rivojlantirishning moliyaviy mexanizmlari: tahlil va istiqbollar	329
Oppoxonov Nurmuhammadxon Po'latxon o'g'li	
O'zbekistonda davlat korxonalari transformatsiyasini jadallashtirish yo'nalishlari.....	333
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Aholining turmush darajasini oshirish sharoitida mehnat bozori transformatsiyasining dinamikasi	338
Rahimboyev Muxtorbek Ikrom o'g'li	
Tijorat banklarida iqtisodiy-matematik modellashtirish samaradorligini yanada oshirish usullari.....	341
Raxmanov Mexridin Sindarovich	
Aholi moliyaviy savodxonligiga investitsiya kiritishning ahamiyati.....	345
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda valyuta siyosatini samarali tashkil etish.....	350
Samandarov Zuxriddin Raup o'g'li	
Sharq va G'arb tamaddunida gender qarashlar	355
Samandarova Gulxayo Abduraim qizi	
Imkoniyati cheklanganlarga to'siqsiz turizm xizmatlarini tashkil etish istiqbollari	359
Tilovmurodov Dostonbek Furqat o'g'li	
To'qimachilik korxonalarining inqirozga qarshi boshqaruvida davlat tomonidan tartibga solishning ahamiyati	363
Todjimamatova Mashhura Erkinovna	
Mintaqalarning ekologik-iqtisodiy xususiyatlari va ularning barqaror rivojlanish bilan bog'liqligi	367
Toshboyev Muzaffar Muxtorovich	
Перспективы развития сферы услуг в Узбекистане.....	373
Tsoy Marina Petrovna, Li Marina Rudolfovna, Romashkin Roman Anatolyevich	
Opportunities for Bicycle Tourism in Zomin, Bulungur and Bakhmal Districts	379
Urozaliyev Elyor Shuxrat ogli, Xujamov Bobur bahodir ogli, Saydullayev Abbosjon Murodovich	
Pul-kredit siyosati va moliyaviy inqiroz: uslubiyot va saboqlar	384
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Korxonalarda barqaror rivojlanishni tatbiq etish istiqbollari.....	391
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Jumayeva Guzal Sherxon qizi	
Telekommunikatsiya korxonalari faoliyati samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	396
Xusanov Ulugbek Nishanovich	
Milliy iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasini kengaytirish imkoniyatlari.....	402
Xuseynova Feruzabonu Mamadaliyevna	
O'zbekiston iqtisodiyotida raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari.....	405
Yo'ldosheva Dilnoza G'ayrat qizi	
Необходимость соблюдения этических норм в профессиональной деятельности бухгалтеров	408
Абдуллаханова Гулбахор Саттаровна	
Mintaqalarda kichik innovatsion korxonalarni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	412
Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich, Axmadjanov Ilyosbek Ilhomjon o'g'li	
Tadbirkorlik faoliyatini rivojlanishini nazariy masalalari.....	416
Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich, Abduraxmonov Sherali Sharifjonovich	
Пути повышения прозрачности бюджета Республики Узбекистан.....	420
Адашов Гайрат Рустамович	
Mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligi va uning lizing munosabatlari rivojlanishi bilan bog'liqligi	424
Axmediyeva Aliya Toxtarovna	

Тенденции и факторы развития пищевой промышленности в Узбекистане	432
Б. А. Хакимов	
Роль платежных систем в функционировании электронной коммерции	438
Бабаева Гузаль Яшиновна	
“Sirdaryo” va “Sirdaryo-Farm” erkin iqtisodiy zonasidagi xorxonalari erishgan yutuqlari, berilgani imtiyozlar va yaratilgan shart-sharoitlar to‘g‘risida	444
Davlayev G‘olib Ashurovich	
Milliy iqtisodiyotga jalb qilingan investitsiyalarning tahlili	447
Djalilov Dostonbek Abduazizovich	
Ishlab chiqarish tafovutining Markaziy Bank monetar siyosati qarorlariga ta’siri	452
Duskobilov Umidjon Sharofiddinovich	
O‘zbekistonda innovatsion jozibadorlik asosida oliy talim xizmatlarini rivojlantirish	457
Jonuzokov M. K.	
Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvni takomillashtirishda xorij tajribasidan foydalanish	461
Ismailov Allayor Rashidovich	
Особенности формирования ценовой стратегии на рынке плодоовощной продукции	465
Исроилов Абдурашид Абдурахманович	
Iqtisodiyotni globallashuvi sharoitida xo‘jalik yurituvchi subyektlar barqarorligining nazariy metodologiyasini takomillashtirish	471
Kalandarova Nargiza Narimanovna	
Проблемы регулирования и защиты инвесторов в развитии электронной коммерции и пути их решения	475
Кенжебаева Гульфуза Рахматиллаевна	
Сущность, цели и задачи определение уровня финансовой устойчивости предприятия в современных условиях	478
Киличев А. А.	
Sug‘urta tashkilotlari tomonidan taqdim etiladigan hisobotlarni xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish	485
Kodirkulov Oybek Turdiboyevich	
Классификация институциональных факторов, определяющих предпринимательскую активность в Узбекистане	490
Курпаяниди Константин Иванович	
Xo‘jalik yurituvchi subyektlarning kredit va qarz mablag‘laridan foydalanish samaradorligi tahlilini takomillashtirish	497
Mahmudova Go‘zal Samadjon qizi	
Muqimiy ijodiDA milliy uyg‘onish va iqtisodiy, falsafiy qarashlar	502
Muxlisa Muxitdinova	
Совершенствование управления портфелем залогов для обеспечения финансовой устойчивости: инсайты и рекомендации для Узбекистана	505
Наимов Шахрух	
Определение специфических особенностей и факторов влияющие на процесс внедрения международных требований и стандартов в коммерческих банков Республики Узбекистан	509
Хайдаров Зохир Шаривович , Каражанова Гулноза Толлиевна, Хайдари Фидои Зохир Зода	
Inson kapitalida mujassam bo‘lgan fazilatlar, ularning jamiyat rivojlanishidagi o‘rni va roli	514
Mamayunus Qarshibayevich Pardayev, Sevara Abdinazarovna Babanazarova, Mexrangiz Olimovna Mamayunusova	
Развитие рыночных отношений и усиление их влияния на рост объёмных и качественных показателей культурного туризма	521
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Основные направления цифровой трансформации в банковском секторе	525
Рахимова Гавхар Ойбековна	
O‘zbekistonda ayollarni tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishda bank kreditlarining roli	530
Saidova Subhinigor Azizovna	
Xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirish asosida kambag‘allikni qisqartirishning innovatsion yo‘llari	535
Sultonov Shodiyor Abduhalilovich, Nazarov Asqar Anvar o‘g‘li	
Yuridik shaxslar mol-mulkiga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari	541
Umirov Xurshid Islomovich	
Korxonalar va tashkilotlarni modernizatsiya qilish jarayonlari	545
Fayziyeva Dilafruz Shuxratovna	

“Авеста” – исторический источник экономической мысли в Древней Средней Азии	549
Хакимов Назар Хакимович, Садилов Анвар Каримович	
Приоритетные направления развития теории формирования финансовой политики предприятия	555
Хамдамов С. Ф.	
Innovatsion rivojlanish sharoitida inson resurslarini strategik boshqarish.....	562
Xasanova Nafisa Shavkatovna	
Mehnat bozorida mehnat resurslaridan samarali foydalanishda yoshlar bandligini takomillashtirish.....	566
Xuvaydullayeva Iroda Xusniddin qizi	
Sanoat korxonalari faoliyati samaradorligi va raqobatbardoshligini baholashga doir uslubiy yondashuvlar.....	572
Yuldasheva Nilufar Abduvaxidovna	
Amir Temur davrida hunarmandchilik siyosatining o'ziga xos iqtisodiy xususiyatlari	578
Zikrillayev Jaxongir Sarvar o'g'li, ilmiy rahbar: Nasimov Baxtiyor Vasiyevich	
Infratuzilma obyektlari rivojlanishining turizm sohasidagi o'rni.....	583
To'irova Amina Baxtisher qizi	
Korxonalarda moliyaviy investitsion portfelni jalb qilish va rag'batlantirishning zamonaviy shakl va usullari tahlili	588
Haydarov Humoyun Begmurod o'g'li	
Kichik biznes korxonalari raqobatbardoshligini tadqiq etishga konseptual yondashuvlar	592
K. Q. Tajibayev	
Бухгалтерский учет дебиторской и кредиторской задолженности в современной экономике	599
Камолова Феруза Кахрамоновна	
O'zbekistonda mehmonxona sohasidagi mahalliy boshqaruv tizimini takomillashtirish yo'llari	603
Mirzayeva Lola Shavkatovna	
Turizmni rivojlantirishda "yashi" marketingni o'rni	607
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
Inson kapitalini boshqarishning xorij tajribasi.....	612
Ruzmetova Gulira'no Atabekovna	
Agrasanoat majmuasida oziq-ovqat mahsulotlarini yetishirish va qayta ishlashda klasterlarini rivojlantirishning xalqaro tajribalari.....	620
Salixov Sherzod Abduraximovich	
Mamlakatimizda mehnat bozorida ayollarning iqtisodiy faolligini oshirish	625
Xusanova Gulsum Baxtiyorovna	
Budjetdan tashqari mablag'lar hisobi va nazoratini takomillashtirish	628
Ostonokulov Azamat Abduraximovich, Alimardonov Asrorjon Alimardonovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida investitsion jarayonlar rivojlanishining xorij tajribasi.....	635
Miyassarov Davron Abdurashid o'g'li	
Xizmat ko'rsatish va servis sohasida mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligini baholash ko'rsatkichlari.....	640
Muhammaddin Erdon o'gli Erdonov	
Инновационные направления развития сферы услуг как фактор экономического роста	644
Насиров Дилшод Фархадович	
Влияние прямых иностранных инвестиций (пии) на экономику Узбекистана	654
Юлдашев Нодирбек Сайдибурханович	
Qulay investitsiya muhiti – xorijiy investitsiyalar oqimini oshirishning asosiy omilidir.....	659
Hoshimov Jahongir Ravshanbek o'g'li	
Biznesni loyihaviy moliyalashtirish va uning asosiy yo'nalishlari.....	664
Razzakov Jasur Xamraboyevich	
Inflation and Unemployment: Evidence from Uzbekistan	670
Mahmudov Nosir, Nabiyeva Nargizaxon Nuriddin qizi	
Milliy mahsulotlarni jahon bozoriga olib chiqishda marketing strategiyalaridan foydalanish	677
Meliqulov Abduhalil Norinovich	
O'zbekistonda kichik sanoat zonalarini tashkil etish va rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanishning ustuvor yo'nalishlari	683
Ortiqov Avazbek Bahrom o'g'li	
Rene Dekart va Blez Paskal ta'limotlarida ratsional g'oyalar komparativistikasi.....	689
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
Sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishining nazariy-uslubiy asoslari	694
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
The Importance of the World Trade Organisation (WTO) and Uzbekistan's Efforts to Join It.....	699
Urozaliyev Elyor, Khoshimova Sevara	

Jismoniy tarbiya va sport muassasalarini moliyalashtirishdagi mavjud muammolar.....	705
Abduqaxorov Ulug'bek Abdug'aniyevich	
Yangi O'zbekistonda turizmning drayver sifatida barqaror rivojlanish yo'nalishlari	709
Tuxliyev Iskandar Suyunovich	
Mahalliy soliqlar va yig'implarning iqtisodiy mohiyati hamda ularni undirishning xususiyatlari	713
Tuychiyev Kamoliddin	
Tijorat banklari raqobatbardoshligini oshirishda xorijiy mamlakatlarning ilg'or tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari	717
Yadgarov Nodir Ravshanovich	
Organik qishloq xo'jaligiga o'tish bosqichlarining tashkiliy jihatlar va iqtisodiy asoslari	723
Amirqulov Shuxrat Olimovich	
Davlat xaridlari jarayonida e'tiborsiz ijrochilarni imkoniyatini cheklash masalalari	727
G'ofurov Temur Baxrom o'g'li	
O'zbekiston iqtisodiyotida investitsion loyihalarni faol tashkil etish istiqbollari	730
Utkurov Kozimjon Dilmurod o'g'li	
Iqtisodiy o'sishni ta'minlashda transport tadbirkorligi faoliyatini rivojlanish imkoniyatlari	733
M. Masharipova, I. Ruzmetova, D. Kuramboyeva	
Sug'urta faoliyatini takomillashtirishda anderrayting xizmatining o'rni	737
Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich	
O'zbekistonda eksportni sug'urtalash mexanizmlarini yanada kengaytirish yo'nalishlari	741
Qarshiyev Keldiyor Eshpulatovich	
Kambag'allikni qisqartirishda aholini tadbirkorlikka yo'naltirish.....	745
Rajabboyev Muzaffar Erkaboyevich	
Yoqilg'i-energetika korxonalarining moliyaviy barqarorligining ilmiy nazariy asoslari.....	749
Xusanov Qaxramon Nishonovich	
Оценка результатов реформы бухгалтерского учета в Республике	753
Киличева Фарида Бешимовна, Ирмухамедова Муслима Дилшодовна	
Эффективность программ соответствия в различных компаниях	757
Ахмедов Бехзод Ахмедович	
Элементы системы внутреннего контроля в выбранном финансовом институте	762
Хасанов Кахрамон Ахмаджанович	
Authentic Leadership Unleashed: A Comparative Analysis of Leadership Styles.....	767
Esanova Shohida Utkirovna	
Investitsion loyihalarni moliyalashtirishdagi moliyaviy risklarni boshqarishning ilg'or xorij tajribalari	774
Madiyarov Sanjar Gulyamovich	
Paxta-to'qimachilik klasterlarida xarajatlar hisobining uslubiy masalalari takomillashtirish	781
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich, Umaraliyev Isomidin Ismonjon o'g'li	
Sug'urta kompaniyalarida asosiy samaradorlikning muhim ko'rsatkichlari ahamiyati va tansifi.....	788
Sharipova Durdona	
Globalashuv sharoitida transchegaraviy suv resurslardan samarali foydalanishni boshqarish.....	793
Mirzayev Musurmon Umidullayevich	
Turizmni rivojlantirish imkoniyatlari	797
Ziyadullayev Ilhom Narkabilovich	
Oziq-ovqat mahsulotlari bozorining rivojlanish metodologiyasi.....	801
Meyliyeva Dilnoza Boboniyoz qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida budjet mablag'laridan samarali va aniq foydalanishni ta'minlashga qaratilgan eng muhim qaror va u haqida ayrim mulohazalar	806
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
Surxondaryo viloyatining turizm salohiyatini rivojlantirish.....	809
Ravshanov To'yli Gulmurodovich	
Investitsiyalarning iqtisodiy mohiyati va ahamiyati.....	814
Rizayeva Kumush Mexriddin qizi	
Использование маркетинговых исследований в маркетинговой деятельности предприятий.....	818
Маматкулова Шоира Джалоловна	
Расширение возможностей зелёной энергетики и её роль в устойчивом развитии предприятий энергетической отрасли Узбекистана	824
Аллаева Гульчехра Жалгасовна, Хакимджанова Сурайё Хабибуллаевна	
Aksiyadorlik jamiyatlarida dividend siyosatini boshqarish tamoyillari	829
Shermuxamedov Akmal Komiljonovich	
Turizm transport infratuzilmasini baholash imkoniyatlari va tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish muammolari	835
Agzamov Shaxboz Akmalovich	

Mamlakatimiz tijorat banklari faoliyatida biznes ekotizimini tashkil etish yo'llari.....	839
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida axborot-resurs markazi faoliyatini rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilgan tizimli islohotlar tahlili.....	844
Qurbanova Muazzam Fazliddinovna	
Развитие транспортной сферы в условиях цифровизации экономики.....	847
Ақбарова Лайло Унашевна	
O'zbekiston Respublikasining 2024-yilgi soliq qonunchilik hujjatlariga kiritilgan asosiy o'zgarish va soliq imtiyozlari berish tartibini takomillashtirish masalalari.....	853
Normurzaev Umid Xolmurzaevich	
O'zbekistonda elektron tijoratni yuritish va tartibga solishning me'yoriy-huquqiy asoslari.....	860
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
Korxonalarining innovatsion faoliyatini moliyalashtirish yo'nalishlari	866
Shayakubov Shaxzod Shakabilovich	
Yetakchi xorijiy ilmiy tashkilotlarga qisqa muddatli ilmiy stajirovkalarga yuborilgan yosh olimlarning tahlili....	871
Fazliddinov Shohruh Shamsiddinovich	
Global iqlim o'zgarishining iqtisodiy ta'sirini baholash modellari.....	875
Elov Ashrafjon Asqarjon o'g'li	
Влияние прямых иностранных инвестиций (ПИИ) на экономику Узбекистана.....	880
Юлдашев Нодирбек Сайдибурханович	
Budjetdan tashqari mablag'lar hisobi va nazoratini takomillashtirish.....	885
Ostonokulov Azamat Abdukarimovich, Alimardonov Asrorjon Alimardonovich	
Iqtisodiyot tarmoqlarining tarkibiy o'zgarishlarini iqtisodiy o'sishga ta'sirini baholashning nazariy asoslari	893
Kaxorova Anora Nusratovna	
Оценка результатов реформы бухгалтерского учета в Республике Узбекистан.....	897
Киличева Фарида Бешимовна, Ирмухамедова Муслима Дилшодовна	
Optimizing Lumbar Spinal Fusion with Cellular Technologies.....	902
Aripkhodjaev Fuzuliddin Ziyaviddinovich	
Qo'shilgan qiymat solig'ini budjetdan qaytarish tartibini takomillashtirish	909
Qurbanov Muxiddin Abdullayevich	
Iqtisodiy rivojlanish uchun strategik taqsimlash strategiyalari:	
Investitsion Fond Portfellarning qiyosiy tahlili.....	913
Sultonboyeva Munira Baxodirovna	
Blokcheyn texnologiyasida xavfsizlik masalalari.....	919
Mamadiyarov Zokir Toshtemirovich	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar strategiyasi tahlilining o'ziga xos xususiyatlari.....	925
Tursunova Shaxnoza Farxod qizi	
Цифровизация в дошкольном образовании: механизмы управления для повышения качества.....	929
Хайдаров Рустамбек Юлчибаевич	
Moliyaviy menejment tizimini rivojlantirishda raqamli marketingdan foydalanishning afzalliklari.....	935
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Export of Agricultural Products of Uzbekistan: New Opportunities and Development Problems.....	939
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi	
Tijorat banklari aksiyalarini fond bozorida harakatlanishini iqtisodiy tahlili	943
Yuldoshova Manzura Ollashkurovna	
Ilmiy-tadqiqot va innovatsion ishlar samaradorligini baholash mezonlari (Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti misolida).....	950
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	
Xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga muvofiq joriy aktivlarni hisobga olishni takomillashtirish	957
Mavlyanova Dilobar Maxkamovna	
O'zbekistonda faoliyat yuritayotgan sanoat korxonalarida amalga oshirilayotgan innovatsion siyosatning hozirgi holati tahlili	963
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	

O'ZBEKISTONDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN SANOAT KORXONALARIDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN INNOVATSION SIYOSATNING HOZIRGI HOLATI TAHLILI

Bobobekov Ergash Abdumalikovich

TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Maqolada O'zbekiston sanoat korxonalari innovatsion boshqaruvining rivojlanish ko'rsatkichlari baholangan. Shuningdek, sanoat korxonalari innovatsion boshqaruvini amalga oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmi tahlil etilgan, uning o'ziga xos xususiyatlari va mavjud muammolari aniqlangan va unga oid ilmiy taklif va amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: raqobatchilik muhiti, bozor talabi, mehnat faoliyati, barqaror rivojlanish, mutanosib rivojlanish.

Abstract: The article evaluates the development indicators of the innovative management of industrial enterprises of Uzbekistan. Also, the organizational and economic mechanism of implementing innovative management of industrial enterprises was analyzed, its specific features and existing problems were determined, and scientific proposals and practical recommendations were developed.

Key words: competitive environment, market demand, labor activity, sustainable development, balanced development.

Аннотация: В статье даны оценки показателей развития инновационного менеджмента промышленных предприятий Узбекистана. Также проанализирован организационно-экономический механизм реализации инновационного управления промышленными предприятиями, определены его особенности и существующие проблемы, разработаны научные предложения и практические рекомендации.

Ключевые слова: конкурентная среда, рыночный спрос, трудовая деятельность, устойчивое развитие, сбалансированное развитие.

KIRISH

Bozor tamoyillaridan keng foydalanish sharoitida yangi texnologiyalarning kuchayib borishi, mahsulot va xizmatlarning raqobatchilik muhitiga moslashgan holda yaratilishini taqozo qilmoqda va bu jarayonda innovatsiya yutuqlaridan foydalanish tizimini hayotiy zarurat qilib qo'ydi. Mamlakatimizda iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirishning muhim omili bo'lgan innovatsiyalarga ustuvor yo'nalish sifatida e'tiborning qaratilishi amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar jarayoni xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatini sezilarli darajada o'zgarishi va ular faoliyatini bozor talablariga moslashtirish zaruriyatidan kelib chiqmoqda. Bu esa o'z navbatida ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalari samarali rivojlanishini ta'minlovchi innovatsion faoliyatni boshqarishga alohida e'tibor qaratishni talab qilmoqda. Chunki, innovatsion faoliyat bozor munosabatlari sharoitida tadbirkorlikning ilg'or shakli bo'lib hisoblanadi va u bozor iqtisodiyotida ilmiy-texnika taraqqiyotini rivojlanishi uchun real imkoniyatlar yaratadi. Iqtisodiy jihatdan rivojlangan mamlakatlarda yangi mahsulotlar va texnologiyalarni ishlab chiqishning real sharoitlarga moslashishi, ilg'or o'zgarishlarning o'ziga xos boshqarish mexanizmlarini shakllantirish va shu asosda innovatsiyalarni qo'llash mexanizmlarini ishlab chiqish har bir korxona oldida turgan muhim vazifalardan biridir. Bu bozor talabi bo'lib, juda ko'plab eng muhim iqtisodiy muammolar innovatsion faoliyatdan qanday darajada foydalanishga bog'liq bo'ladi. Respublika Prezidenti Sh. Mirziyoyev 2020-yil 25-yanvarda Oliy Majlisga Murojaatnomasida biz O'zbekistonni rivojlangan mamlakatga aylanishini maqsad qilib qo'ygan ekanmiz, bunga faqat jadal islohatlar, ilm-ma'rifat va innovatsiya bilan erisha olamiz deb ta'kidlab o'tdilar. Shu nuqtayi nazardan qaraganimizda, rivojlangan xorijiy davlatlar YAIM tarkibi tahlili, mamlakatimizda kelajakda iqtisodiyotimiz tarkibini takomillashtirish bo'yicha, ustuvor sohalarni aniqlash va ularni rivojlantirish uchun boshlang'ich iqtisodiy axborot bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR SHARHI

Innovatsiya atamasi lotincha "innovation" so'zidan olingan bo'lib, yangilash, o'zgartirish kiritish degan ma'noni anglatadi. Ushbu atama iqtisodiy adabiyotga ilk bor Y. Shumpeter tomonidan kiritilgan bo'lib, olim innovatsiya iqtisodiy kategoriyasiga quyidagicha ta'rif beradi: "Yangi turdagi iste'mol tovarlari va xizmatlari, jumladan, korxonalarning egallagan bozor hajmini oshirishda noodatiy shakldagi ishlab chiqarish jarayonlarini boshqarish amaliyotini tashkil etish, yangi turdagi transport vositalaridan foydalanishi yoki ularni amaliyotga tatbiq etilishi innovatsiya deb baholanadi".

E. Dandon o'z izlanishlarida korxona boshqaruvi jarayonida innovatsiyaning kreativlik, strategiya, amalga oshirish (realizatsiya) va foydalilik kabi tarkibiy komponentlarga ega bo'lishini ajratib ko'rsatadi.

A.N. Xramsova va A.A. Axmatovalar tomonidan amalga oshirilgan tadqiqotlarda korxonalar boshqaruvi jarayonida innovatsiya iqtisodiy kategoriyasining mazmunini yoritishda iqtisodchi olimlar tomonidan berilgan ta'riflarni quyidagi uch guruhga ajratish mumkin bo'ladi:

- innovatsiya iqtisodiy kategoriyasining mazmunini yangilik, nau-xau bilan bog'liq holda tushuntirish;
- innovatsiyaning mazmunini yoritishda yangi bir mahsulotni ishlab chiqarish, jumladan, uning texnik va texnologik xususiyatlarini o'zida mujassamlashtirgan butun bir jarayon sifatida tushuntirish;
- innovatsiya mazmunini yoritishda yangi g'oya va fikrlarni amaliyotga tatbiq etish bilan bog'liq bo'lgan, shuningdek, yangi shakldagi takomillashtirilgan mahsulot ishlab chiqarishni xarakatga keltiruvchi kuch sifatida baholash.

Yuqorida keltirib o'tilgan olimlarning ilmiy ishlarida sanoat korxonalari innovatsion boshqaruvining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirishning uslubiy asoslari tizimlashtirilgan holda, kompleks holatda, tadqiqot obyekti sifatida tahlil etilmagan. Iqtisodiy adabiyotlarda ushbu masala yuzasidan olib borilgan tadqiqotlar tahlili iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida sanoat korxonalari innovatsion boshqaruvning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish, korxona boshqaruvida innovatsiyalardan foydalanish amaliyotini yanada kengaytirish, sanoat korxonalari ishlab chiqarish samaradorligini oshirishda innovatsion loyihalarni amalga oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish zaruratini keltirib chiqaradi. Muammoning dolzarbligi, iqtisodiy adabiyotda yetarlicha o'rganilmaganligi, kutilayotgan ilmiy natijalarni ilmiy-amaliy ahamiyatga egaligi ushbu mavzuni tadqiqot obyekti sifatida tanlashga asos bo'ldi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ilmiy maqolani yozish jarayonida ilmiy tadqiqotni amalga oshirishning tizimli tahlil, tarixiylik va mantiqiylik, induksiya va deduksiya, analiz va sintez, qiyosiy va selektiv tanlab tadqiq qilish, monografik tahlil va guruhlash usullari qo'llanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Keyingi yillarda iqtisodiyotimizda yuz berayotgan jiddiy tarkibiy va sifat o'zgarishlar natijasida yalpi ichki mahsulotini shakllantirishda sanoatning ulushi 2000 yilda 14,2 foizdan 2019 yilda 36 foizga yetdi. Natijada hozirgi kunga kelib sanoat mahsuloti umumiy o'sishining qariyb 70 foizini yuqori qo'shilgan qiymatga ega bo'lgan tayyor mahsulot ishlab chiqarishga yo'naltirilgan sohalarini tashkil etmoqda. Shuning uchun ham so'nggi yillarda qo'lga kiritilgan natijalar xalqaro jamoatchilik va kuzatuvchilar, Xalqaro valyuta jamg'armasi, Jahon banki, Osiyo taraqqiyot banki va boshqa nufuzli xalqaro moliya tashkilotlari tomonidan yuksak baholanmoqda.

Bu esa, mamlakatimiz iqtisodiy salohiyatining sezilarli darajada ortayotganligidan dalolat beradi. Shuning uchun sanoat korxonalari innovatsion jarayonlarni tezlashtirish evaziga ishlab chiqarishga zamonaviy texnologiyalarni keng joriy etish, mahsulot va xizmat turlarini muttasil yangilab borish negizida ularning raqobatbardoshligini ta'minlovchi mexanizmlarni rivojlantirish milliy sanoatni modernizatsiyalashning ustuvor yo'nalishiga aylangan.

Innovatsion faoliyat makon va zamonda mavjudligi, o'z o'rniga ega ekanligi sababli iqtisodiyotning muhim obyektlaridan biri hisoblanishi tabiiy hol. Biroq iqtisodiyotga oid adabiyotlarda innovatsion faoliyatning mazmun va mohiyati, uni tasniflash va tavsiflash asoslari, ushbu faoliyatga doir ma'lumotlarni hisob va hisobotda real aks ettirilganligini tekshirish tartibi yetarlicha ochib berilmagan. Shu bois ham innovatsion faoliyatning iqtisodiyot obyekti sifatidagi mohiyatiga, uni tasniflash va tavsiflash asoslariga batafsil to'xtalib o'tish zarur.

Innovatsiya xo'jalik yurituvchi subyektlarda amalga oshirilayotgan ishlab chiqarishni, uning moddiy texnika bazasini yangilash hamda rivojlantirish maqsadida yangi g'oyalar va ishlanmalarni yaratish, o'zlashtirish va tatbiq etishga qaratilgan maxsus faoliyatdir. Faoliyat sifatida innovatsiyalarni insoniyat mehnat faoliyatining barcha jabhalarida qo'llash mumkin. Bu faoliyatni yuritish jamiyatda fan-texnika taraqqiyotiga olib keladi. Innovatsion faoliyat quyidagi yo'nalishlardagi yangilikni ixtiro qilish va joriy qilishni o'zida mujassamlashtiradi:

- yangi mahsulot;
- yangi texnologik jarayonlar va ishlab chiqarishni tashkiliy shakli;
- yangi boshqaruv jarayoni va ijtimoiy-iqtisodiy masalalarning hal etilishi, ularga mos ravishda, yangi moliyaviy dastaklar va tashkiliy tuzilmalar.

O'zbekistonda turli mulkchilikka asoslangan xo'jalik subyektlarida innovatsion faoliyatni tashkil etishda yuzaga kelgan dolzarb muammolarni hal qilishga yo'naltirilgan bir necha tadbirlar kompleksini amalga oshirishi zarur.

Birinchi navbatda, korxonalar, hudud va mamlakat miqyosida barcha darajalarda ta'lim sifati va qamrovini oshirish, uzluksiz ta'lim tizimini rivojlantirish va iqtisodiyot talablaridan kelib chiqqan holda kadrlarni tayyorlash tizimi moslashuvchanligini ta'minlash kerak.

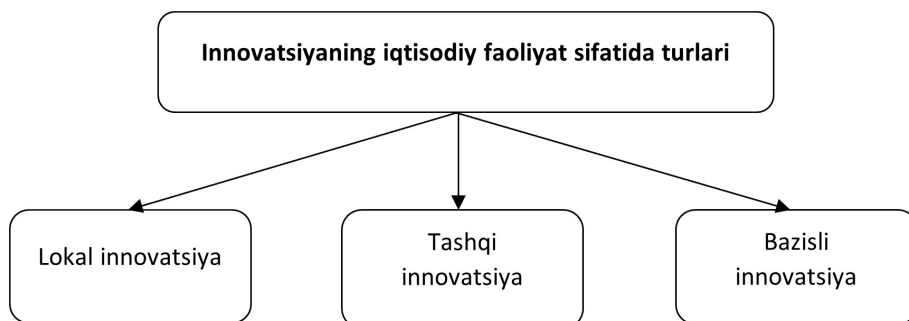
Ikkinchidan, yirik korxonalarda ilmiy tadqiqot, tajribaviy-konstruktiv va texnologik ishlar faoliyatini tashkil etish, natijalarini keng targ'ib qilish maqsadida ilmiy tadqiqot hamda ishlanmalarning salohiyati va samaradorligini mustahkamlash, ta'lim, ilm-fan va tadbirkorlik integratsiyasi amaliy mexanizmlarini yaratish zarur.

Uchinchidan, innovatsiyalarga davlat va xususiy mablag' vositalarini kiritish darajasini oshirishga erishish, moliyalashtirishning zamonaviy va samarali usullarini targ'ib qilish muhim.

To'rtinchidan, davlat organlari faoliyati samaradorligini oshirishga innovatsion boshqaruvning zamonaviy usullari va jihozlarini joriy qilish yo'li orqali erishish.

Beshinchidan, biznesni targ'ib qilish, davlat-xususiy sektor hamkorligi rivoji uchun shaxsiy huquqlar himoyasini ta'minlash tizimini takomillashtirish, raqobatbardosh bozorlar va teng shart-sharoitlar yaratish zarur.

Va nihoyat, barqaror faoliyat yurituvchi ijtimoiy-iqtisodiy infratuzilma yaratish ustida ish olib borish kerak bo'ladi. Shunday qilib, innovatsiyalarni joriy qilishning eng optimal darajalarini e'tiborga olgan holda innovatsion faoliyatga quyidagicha ta'rif va tavsiflarni berish mumkin (1-rasm).

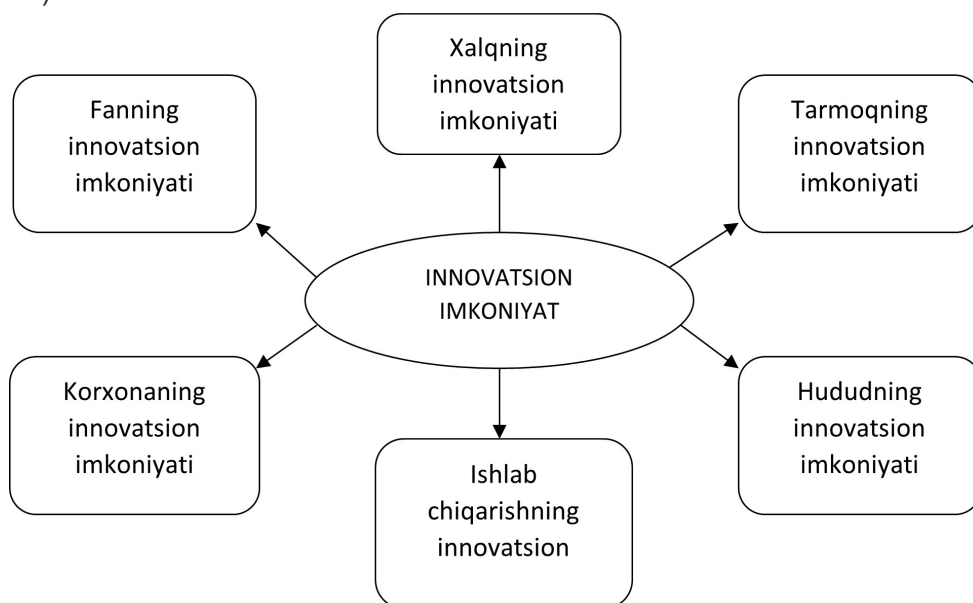

1-rasm: Innovatsiyaning iqtisodiy faoliyat sifatida turlari

Innovatsion imkoniyat yoki quvvat obyekt innovatsion taraqqiyotining oxirgi chegarasidir. Davlatning innovatsion imkoniyatini uch xil usul bilan aniqlash mumkin:

- hududiy (hudud innovatsion imkoniyatining o'rtacha solishtirma ko'rsatkichi);
- tarkibiy (xo'jalik yuritish tarmog'ining innovatsion imkoniyatini o'rtacha solishtirma ko'rsatkichi);
- ijtimoiy (xalq innovatsion imkoniyatining o'rtacha solishtirma ko'rsatkichi).

Ushbu usullarga tayangan holda makon va zamonda innovatsion imkoniyatni quyidagi turlarga ajratish mumkin (2-rasm).

2-rasm: Innovatsion imkoniyat va uning turlari

Iqtisodiyotning globallashuv ko'lamini tobora kengayib borayotgan bir sharoitda har qanday kon'yunkturaviy o'zgarishlarga qarshi tura oladigan, ichki va tashqi bozor talablariga tezlik bilan moslasha oluvchi raqobatbardosh milliy sanoat tarmoqlarini shakllantirish dolzarb ahamiyatga ega. Chunki, milliy sanoatning barqaror va mutanosib rivojlanishi va jahon bozorida mustahkam o'rin egallashi hisobidan aholining turmush darajasi va farovonligini yanada oshirish olib borilayotgan keng ko'lamli islohotlarning asosiy vazifalaridan hisoblanadi. Endilikda ishga tushirilayotgan zamonaviy sanoat tarmoqlarida yangi ishlab chiqarish quvvatlarining yo'lga qo'yilishi innovatsion mahsulotlar salmog'ining respublikamiz yalpi ichki mahsulotida ko'payishiga, ayni chog'da, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotda yuksak natijalar qo'lga kiritilishiga olib kelmoqda.

Bu esa, mamlakatimiz iqtisodiy salohiyatining sezilarli darajada ortayotganligidan dalolat beradi. Shuning uchun sanoat korxonalarida innovatsion jarayonlarni tezlashtirish evaziga ishlab chiqarishga zamonaviy texnologiyalarni keng joriy etish, mahsulot va xizmat turlarini muttasil yangilab borish negizida ularning raqobatbardoshligini ta'minlovchi mexanizmlarni rivojlantirish milliy sanoatni modernizatsiyalashning ustuvor yo'nali-shiga aylangan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa o'rinda shuni ta'kidlash joizki, mahalliy hokimiyatlarda Innovatsion rivojlanish vazirligining "Mahalliy innovatsion rivojlanish markazlari" faoliyatini yo'lga qo'yish hududlar innovatsion rivojlanish salohiyatini tahlil qilish va ulardagi sanoat korxonalari innovatsion boshqaruvini manzilli qo'llab-quvvatlash imkonini beradi. Bu turdagi markazlar tomonidan quyidagi vazifalarni bajarish maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz:

- hududlardagi innovatsion rivojlanish dasturlariga muvofiq innovatsion loyihalarni ishlab chiqish bo'yicha ishchi guruhlarini tashkil etish;
- sanoat korxonalarining innovatsion loyihalarga bo'lgan ehtiyojlarini aniqlash va ularga mos bo'lgan innovatsion loyihalar tanlovlarini tashkil etish;
- sanoat korxonalarining innovatsion rivojlanishi uchun zaruriy kadrlar bilan ta'minlash;
- oliy o'quv yurtlari, ilmiy tadqiqot institutlari, sanoat korxonalari o'rtasida innovatsion ko'rgazmalarni tashkil etish;
- sanoat korxonalari innovatsion boshqaruvini tashkil etish va uni rivojlantirish bo'yicha konsalting xizmat-larini taqdim etish;
- sanoat korxonalari innovatsion faoliyatida ishtirok etuvchi hodimlar malakasini oshirish;
- sanoat korxonalari bazasida innovatsion ilmiy tadqiqotlar o'tkazilishini ta'minlash.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2019-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini innovatsion rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF5544-son Farmoni, 21.09.2018-y. <https://lex.uz/ru/docs/3913188>
2. Mirziyoyev Sh.M. Oliy majlisga murojaatnomasi <https://uza.uz/uz/posts/zbekistonrespublikasi-prezidenti-shavkat-mir-ziyeevning-oliy-25-01-2020>
3. Шумпетер Й. Теории экономического развития. / Й. Шумпетер. – М.: Экономика, 1995й. – 540 с.
4. Дандон Э. Инновации: как определять тенденции и извлекать выгоду / Э. Дандон. - М. : Вершина, 2006. – 304 с.
5. Храмова Н.А., Ахматова А.А. Теоретические основы управления инновационной деятельности предприятия. // Стратегии бизнес / Электронный научно-экономический журнал. № 10 (54). 2018. С. – 18-22.
6. Mamanazarov M. Innovatsiyalar – yengil sanoat korxonalarini boshqarishda iqtisodiy barqarorlik va rivojlantirish omili// Birja Ekspert. –Toshkent, 2010. –№11-12. –B. 26-28.
7. Mamasatov T. "Innovatsiya", "innovatsion faoliyat" va "innovatsion iqtisodiyot" tushunchalarining nazariy talqini// Iqti-sodiyot va ta'lim. –Toshkent, 2012. –№2. –B. 67-68.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.